

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۰۹۹

قو

هو الحکیم-

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۰۹۹، «عذر» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «عذر» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «عذر» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۰۹۹
ریشه	عذر
تعداد تکرار	۱۲
تعداد مشتقات	۸
تعداد ریشه مرتبط	۵۵

فهرست مشتقات

۱. الْمُعْذِرُونَ (۱) ۳. عُذْرًا (۲) ۵. مَعَاذِيرُهُ (۱) ۷. مُعْذِرْتُهُمْ (۲)
۲. تَعْتَذِرُوا (۳) ۴. فَيَعْتَذِرُونَ (۱) ۶. مَعْذِرَةً (۱) ۸. يَعْتَذِرُونَ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اذن (۲)	۱۲. جزی (۱)	۲۳. شدد (۱)	۳۴. عفو (۱)	۴۵. لعل (۱)
۲. الله (۶)	۱۳. حیء (۱)	۲۴. شهد (۲)	۳۵. علم (۲)	۴۶. لعن (۱)
۳. الم (۱)	۱۴. خیر (۲)	۲۵. شیء (۱)	۳۶. عمل (۵)	۴۷. لقی (۱)
۴. اله (۶)	۱۵. دور (۱)	۲۶. صحب (۱)	۳۷. غیب (۲)	۴۸. نبء (۴)
۵. امم (۱)	۱۶. ربیب (۱)	۲۷. صوب (۱)	۳۸. قعد (۱)	۴۹. نذر (۱)
۶. امن (۳)	۱۷. رجع (۲)	۲۸. طوف (۲)	۳۹. قول (۵)	۵۰. نفع (۲)
۷. انن (۲)	۱۸. ردد (۲)	۲۹. ظلم (۲)	۴۰. قوم (۱)	۵۱. هلك (۱)
۸. ابي (۱)	۱۹. رسل (۳)	۳۰. عتب (۱)	۴۱. کذب (۱)	۵۲. وعظ (۱)
۹. بعد (۲)	۲۰. رئی (۲)	۳۱. عذب (۴)	۴۲. کفر (۳)	۵۳. وقی (۱)
۱۰. بلغ (۱)	۲۱. سوء (۱)	۳۲. عذر (۲)	۴۳. کون (۴)	۵۴. وله (۶)
۱۱. جرم (۱)	۲۲. سئل (۱)	۳۳. عرب (۱)	۴۴. لدن (۱)	۵۵. یوم (۳)

فهرست آیات

۱. {الأعراف - ۱۶} وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَدِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ
۲. {التوبة - ۶۶} لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنْ تَعْفُ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ
۳. {التوبة - ۹۰} وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
۴. {التوبة - ۹۴} يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّأَنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
۵. {التوبة - ۹۴} يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّأَنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
۶. {الكهف - ۷۶} قَالَ إِنْ سَأَلْتِكِ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا
۷. {الروم - ۵۷} فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ
۸. {غافر - ۵۴} يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ
۹. {التحریم - ۷} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْرُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
۱۰. {القيامة - ۱۵} وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِيرُهُ
۱۱. {المرسلات - ۶} عُذْرًا أَوْ نُذْرًا
۱۲. {المرسلات - ۳۶} وَلَا يُؤدُّنَ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ